

Saulius Tomas Kondrotas: Rudá liška

A tak příběh, ať už pravdivý či smyšlený, vždy promlouvá k našim citům. Jaká škoda, mylordo, že dokonce i ten nejlepší příběh jen tak vzácně promluví k našemu rozumu.

Lord Bolingbroke, Listy o studiu a užítku historie

Stalo se to ve Sněhové kolem čtyřicátého třetího roku tohoto století anebo hned po válce, kdy byli lidé podráždění, unavení a ne vždy věděli, jak se mají na co dívat.

Ríká se, že kopec obrostlý šipky a divokými růžemi, který Sněhovou chránil před ledovým severákem, jednoho dne, za blížícího se podzimu, vzplanul. Ten den prý požárům vůbec nepřál, bylo vlhko a všude mlha, třebaže bylo teplo. Ve Sněhové panoval klid (neděle), nikdo se neprocházal po ulici, psi nevyli a ani ptáci nepoletovali ve vzduchu. Selský rozum by řekl, že v takový den kopec sám od sebe vzplanout nemůže, a i kdyby přece, tak by neměla chytit plamenem ani vlhka, orosená tráva, ani keře. Svět se však podle selského rozumu nechová. Vrcholek kopce vzplanul, oheň, který jej opásal půvabným květem, se sunul níž a přihlížejícím ve Sněhové to připadalo, jako by někdo pod zemí kouřil obří cigarety.

Sám o sobě oheň nemohl nikoho rozrušit: z kopce plynul jediný užitek, a to ten, že, jak již bylo řečeno, chránil Sněhovou před větrem. Na kopci se dobře dařilo travě, ale tomu, aby ji někdo pokosil, stály v cestě pichlavé keře. Tytéž keře na kopci nedovolovaly ani sít, a kromě toho byl pro záhony příliš strmý: déšť by je vyplavil.

Rozrušit tedy obyvatele Sněhové mohlo jedině to, jak byl oheň krásný: rozvíjející se květ se zářícími okvětními listy. To však původem neklidu nebylo. Na kopci, v zóně popela a oharků, se cosi začervenalo. Liška. Skákala z místa na místo, ale popel byl horký a ona nevěděla, kam položit tlapy.

Každý obyvatel Sněhové (je třeba poznamenat, že všichni postavali na dvorcích a oheň sledovali) si ve svém srdci pomyslel: „Toť ona. Rudá liška.“ Tohle si každý řekl a pak šel domů, i když by se na oheň rád ještě díval. „Proč kolem toho dělat nějaký povyk, no ne? Liška je liška a není třeba z toho dělat kdo ví co...“ Muži seděli v chalupě a kouřili, na první pohled vypadali naprosto klidně, ale popel z jejich cigaret padal na stůl dřív, než stačil skončit v popelníku. Ženy měly najednou horší náladu, a přitom se od samého probuzení cítily tak svátečně. V mnohých domech bylo slyšet tichý pláč dětí, které nemohly pochopit, za co jsou náhle trestány. Dvě nebo tři ženy ohnivější povahy dostaly chuť se přít, ale nenašly odvahy zvýšit hlas.

Slunce na nebi se nepodobalo zdroji světla, ale vypadalo jako namodralou patinou potažený měděný taft. To, z čeho máme strach, nás téměř vždy zasáhne nečekaně.

Zatímco se smrákalo, Sněhovští se trochu uklidnili: když už nebyl vidět kopec pokrytý vrstvou popela, pomaloučku zapomněli na ranní požár, ač to je hlavní, na lišku, která – kdo ví? – tam třeba i uhořela.

Jeronym Kintana celý den cítil své srdce chvělo se jako kapka rtuti. Navštívil jej Butemor, pták smutku. Liška, tvor s rudým kožíškem a se zvědavými černými očkami, otfásla jeho duši. Kintana byl lovec. Ale ne jen tak ledajaký. Žádný obyčejný lovec, kterých bylo v litevském kraji vždy dostatek. Byl jediný svého druhu. Lehce se vysvětlil, co to znamená.

Tou dobou už byl Kintana ve věku, kdy pokožka na dlaních sesychá a člověk se ve spánku začíná zdát o parolodích, které osvětlené lucernami plují temnými vodami kamsi do dále. Je dost možné, že ta liška je poslední ve Kintanově životě. Pane bože, je to tady, ten čas, kdy se všechno děje naposled. Kdy se to nikdo neodvažuje nahlas vyslovit, ale s úsměvem pobízí ochutnat ještě tohle a tamto, podívat se, přičichnout, pohladit a dotknout se, poslechnout si, protože se vším je třeba se postupně rozloučit. Jeronym Kintana mohl žít ještě velmi dlouho, ale to nic nedokazuje. Dokonce i když se člověk rozloučí, ještě to neznamena, že doopravdy odejde. Móc dobře si uvědomoval, že takhle liška může být poslední, a byl z toho smutný. Tu lišku chtěl. Neodvažoval se. Přemýšlel. Váhal. Butemor, pták smutku, se vznášel nad střechou jeho domu, nad jeho vysokým čelem a šedivými vlasy, nad přimhouřenými očima, jako by mu přes ně liška šlehla ocasem jako vrbovým proutkem. Kintana tu lišku chtěl tak, jako kdysi toužil po zasmušilých sněhovských dívkách s tmavými vlasy, jejichž boky se při chůzi tak podivuhodně pohupují a které i uprostřed zimy voní po divokých růžích a... ach, nechme toho.

Markandia Petr, známější pod přívskem Malý Petr, byl od pohledu lenoch a ochlasta. Ale není úplně správné o něm takhle přemýšlet. Lidé příliš lehkomyslně a horlivě přirovnávají hromádku kočičího lejna k vysokému kopci.

Pro jedny je svět jako opojné víno, kterým žizeň neuhasiš, pro jiné je to věčná kocovina, utrpení pro jejich jemné duše. Markandia Petr patřil k těm prvním. Nebyl líný proto, že by nechtěl pracovat.

On pracovat *nedokázal*. Již od samého narození jej opanovala duše tanečnicka hoprat a ta mu bránila nosit pytle, kácet stromy či se jinak starat o svou obživu. Nikdo ve Sněhové nechápal, jak se na tomto světě drží a jak se vůbec člověk, který se u ničeho ani pohledem nezastaví déle než na malou chvíličku, dokáže uživit. Malý Petr byl dítě prostých sněhovských rodičů a jen z moci tanečnickovy duše hoprata měl vytříbený jazýček, byl mistrem sladkého spánku, na vzdálenost celé versty rozpoznal zloděje a dokázal okouzlit kteroukoliv ženu. Tak tak, čistá pravda: ženám připadal lahodnější než smetana, přestože Markandia nepodnikl ani jediný krok pro to, aby se někomu zalíbil. Přitažlivost Malého Petra by se nejspíše dala vysvětlit slovanskou něžností, která mu byla rovněž vrozená. Když Malý Petr s někým mluvil, tak jej objímal, hladil po rameni nebo po ruce anebo jemně poplácal po břichu. Byla-li jeho společnost žena, bezděčně si začal pohrávat s jejími vlasy: namotával si na prst prámek nebo jí tu a tam oviněným dechem odfoukl loknu z čela. A to vše bez jakéhokoliv promyšleného pohybu, bez náznaku vědomé snahy se zalíbit nebo, naopak, někoho urazit. Nezáčastnému pozorovateli se dokonce mohlo zdát, že si Markandia povídá sám se sebou, že se jeho společník jen náhodou ocitl u Malého Petra v okamžiku, kdy ten se dal do řeči.

Nebyla žádná žena, jejíž obraz by Markandia Petr nosil ve svém srdci. Ne, to je nepřesné. Žena taková nebyla, obraz však ano. Takový může mít jedině ochlasta a hopratem posedlý. Malý Petr snil o ženě se žhnoucíma očima stepního víka, která se zjeví zničehonic, z prostoru a času (které přece také jsou nic), a dočasně nabyde hmatatelné tělo, které z vůle osudu nikdy nepoznáš až do krajnosti, neboť to tělo vlastně není konečné, ale věčně a bez hranic. Markandia na takovou ženu čekal a tu a tam jí dokonce zahlédl, jak v dále sestupuje po svahu kopce, který Sněhovou chránil před větrem severákem, občas jí zahlédl, světlo jako anděl, ale i on sám si uvědomoval, že to není nic než vize vyvolaná vinnými opary. S takovými obrazy ve srdci se Malý Petr ve skutečnosti šelkával jen s lidskými dcerami, rozjímajícími nad sebeúctou, s dcerami, jejichž čela jsou posetá pupinky a které se postupem času tělní v zahorklé vrásčité tvory s profidilými vlasy, nemající žádný smysl.

Byl snad Markandia Petr malého vzrůstu, že mu říkali Malý Petr? Vůbec ne. Tak mu přezdívali pro jeho bezstarostnost, kterou se navenek vyznačují všichni posedlí tanečnickovou duší. Pro zodpovědné lidi je to téměř totéž co dětinskost. O Markandiovi a jeho životě by bylo možné povyprávět mnohé. Nicméně tento příběh není o něm, je o rudé lišce.

Jen co se kopec po požáru ochladil, Jeronym Kintana vylezl na to místo, kde svého času všichni viděli zmítající se lišku. Vrch vypadal pochmurně. A nejen proto, že červenkové paprsky zapadajícího slunce, smíšené s šedou barvou popela, nabízely stěží popsateľný obraz, který bodal jakousi prázdnotí a nelidským klidem, ale také proto, že Butemor, pták smutku, Kintanu doprovázel a průhlednými křídly se při tom dotýkal jeho vrásčitého čela a ustaraného obličjeje. A skutečně: na jednom místě Jeronym Kintana spatřil řadu drobných, do křehkého popela otisknutých stop. Mířily po svahu dolů, směrem ke Sněhové, a končily v bujně trávě u hranice požáru. Kintana obešel celý kopec, ale další stopy neobjevil.

Domů se Kintana vrátil až po setmění. Roztopil krb a posadil se, aby do matně se lesknoucí nábojnice ráže šestnáct nasypal prach, i když ještě pořád nevěděl, jestli to bude potřeba.

Tou dobou zcela dozrálo obilí a místní se začínali scházet, aby je sklízeli a mlátili. Na jedny dožínky přišel Markandia Petr a přinesl s sebou několik loutek, umně vyřezaných ze dřeva a svázaných provázky. Objevil se v okamžiku, kdy už lidé měli trochu vypito, jinak by Malému Petrovi nikdy nebyli dovolili provádět to, co provedl.

Všichni se rozveselili, když Markandia přišel, neboť, třebaže neschvalovali jeho způsob života, sněhovští Malého Petra milovali a nikoho by zaživa nenapadlo mu spítat nebo se mu vyhýbat. Markandia do sebe obrátil několik sklenek kořalky, zasmál se a vstal od stolu s loutkami v rukách. Bylo jich pět nebo šest, jedny představovaly muže, druhé ženy a jedna z nich rudou lišku. Snad to bylo tím, že Markandia stál zčásti ve stínu, snad tím, že lišku držel za zády ostatních loutek, zkrátka nikdo si jí zpočátku nevšiml, jinak by už tehdy Malému Petrovi nebyli dovolili provádět to, co provedl.

Malý Petr se svými loutkami sehrál drobné představení, které také sám vymyslel, v němž muži milovali ženy, ženy muže, všichni milovali ne toho, koho chtěli, ale dokonce i takle smutná okolnost se ve vtipcích Malého Petra jaksi ztratila a nikoho nedráždila. Nakonec, zřejmě z nedostatku důvtipu nebo možná ve snaze lehce postrašit bázlivější děvčata, Markandia vytáhl na světlo lišku a taháním za provázky jí přiměl poskakovat tak, jak to dělala na kopci během požáru, a další loutky, vyděšené pištěcí (pištěl, to se ví, sám Malý Petr), si schoval za záda. V této scéně všichni poznali Sněhovou, tedy sami sebe.

Tohle Markandia Petr dělat neměl, neměl kazit dobrou náladu. Jeronym Kintana tam byl také a všechno viděl. Když Markandia Petr předvedl lišku, byl najednou jako omráčený a olíznul si vyschlé rty, v očích se mu zalesklo. Byl jako dvacetiletý mladík, když rozhrne vrboví a spatří svoji milou, jak se nahá jako prst cáká na mléčíně nebo měkce podřimuje v zahradě, ve stínu hrušek. Chce se vrhnout

za tou, o níž sní každou noc, a přitom nemůže, neboť se mu třesou nohy a (zcela zbytečně) se bojí, že by dívku vystrašil nebo dokonce... ach, nechme toho.

Kintana se postavil ve chvíli, kdy Markandia Petr, hospodáři pokárán, odsekl:

„Liška! Jen pomyslete, liška! Copak ve Sněhové není jediný muž? Ne, jeden tu je. Já. Já se žádné lišky nebojím. Ani rudé, ani modré, ani bílé, ani zelené, žádné. A nebojím se to říct. Tohle chci všem líškám vzkázat,“ a hlasitě pustil větry.

Všichni se zadržným dechem mlčeli. Jen Jeroným Kintana se zvedl z lavice.

„Pojd'me, Markandio, pojd'me, Petře,“ řekl a chytil Malého Petra za loket. ^{mlčky} Ten mlčenlivě pslechl a oba odešli. Zanedlouho se rozešli i další shromáždění. Všichni pospíchali domů.

Jeroným Kintana ležel ve tmě s otevřenými očima. Ta liška, dost možná poslední liška v jeho životě, jej přiměla na mnohé pohlížet jinak. Ne nadarmo se říká, že člověk se s každou liškou stává chytřejším. Ale každá liška také znamená krok blíže smrti. Je to tak.

Kintana ležel ve tmě tak osamělý, pokud budeme uvažovat v tělesných pojmech, a přemýšlel o Markandiovi, o Malém Petrovi. Co o tom mladíkovi věděl? Že je to dareba a šprýmař. Správně. A co dál? Nic. Téměř nic. Pár drobnosti, na jejichž základě jsme zvykli vyvozovat závěry o lidech, a nic o duši, která nás jako jediná odlišuje od věcí a které přikládáme stále menší a menší váhu. Kintana si vzpomněl, jaký byl on sám v Markandiově věku. Ne. On byl úplně jiný. Málomluvný a uzavřený, a takový i zůstal. Ale také ustavičně toužil po něčem, co nikdy nelze popsat slovy, na co neukážete prstem, a i kdyby ano, neuvídíte nic než horizont. Což znamená, že nic.

Ani Kintana se lišky nebál. Ale byl tvrdý, tak tvrdý jako ti, kteří se nepřestávají usmívat, když, zatímco tonou v řece, spatří ledovou kru, jak na ně letí a každým okamžikem jim rozdrtil hlavu. Mohl v sobě Markandia mít tolik tvrdosti? To Kintana nevěděl. Ale toho večera si Markandiu Petra oblíbil. Kdykoliv ho potkal, chtěl ho pohlédit po vlasech a říct mu: neboj se, synu, všechno bude dobré. Ale příliš se ovládal.

Ta liška tedy Kintanu přiměla na mnohé pohlížet jinak než předtím, přiměla jej zvednout hlavu rozhlédnout se. Butemot, pták smutku, naposledy zakroužil a začal stoupat výš a Kintana uvažoval, že ta liška, dost možná poslední v jeho životě, se stane první, kterou bude lovit. aby před ní něco ochránil, avšak nikoli ve snaze uhasit svou vášeň.

Tu noc mnozí po probuzení slyšeli tiché rozhodné kroky na ulici nebo v zahradě, podle nichž každý lehce poznal, že to kráčí Jeroným Kintana. A mnozí díky tomu spali klidněji.

Ráno se však, jako by se Sněhové chtěl někdo pošklebovat, ukázalo, že lišičí stopy jsou všude. V prachu na ulici i na dvorcích. Na verandách domů i kolem studen. Stopy toho tvora byly všude, kde se jen mohly otisknout. Liška postávala téměř u každého okna a sledovala jím spáče uvnitř a pod Kintanovými okny zanechala o tříska zachycený chomáč chlupů. Zdálo se, jakoby liška něco hledala a pobíhala přitom od domu k domu, od okna k oknu. Co mohla liška ve Sněhové hledat? A copak to někdo neví?

Tady už si neporadíme bez Herberthy Nabe, jež měla ve Sněhové zvláštní a specifické postavení. V době, kdy se Jeroným Kintana pustil do lovu své poslední lišky, oslavila Herberta Nabe šedesát let. Nepatřila už tedy k těm nejmladším. Herberta Nabe byla albin. Byla celá bílá: její vlasy se podobaly skleněným vláknům, obočí a řasy byly jako pavučiny a dokonce, to ve Sněhové nebylo žádným tajemstvím, chloupky v podpaží a podbřišku připomínaly trávu potaženou jinovatkou. Herbertiny oči byly jako dvě kapky krve na dně z porcelánu. Dokonce i jako albinka byla Herberta krásná žena, na tom se všichni shodli. Dá rozum, že v šedesáti letech nemohla být taková krasavice jako dvacetiletá, ale stále měla půvabný pas, neboť nikdy nerodila, a také si uchovala lehký krok. Herberta Nabe sice nikdy nebyla vdaná, nelze však říci, že by nevěděla, co je láska. Kdeže: Herberta Nabe znala přednosti i nedostatky každého muže ve Sněhové, ale ženy se jí nikdy nemstily ani jí nezavíděly, neboť, zaprvé, Nabe se nikdy nepokoušela nikoho odloučit, a zadruhé, přece jen byla jiná než ostatní a muži, známá věc, se ženám, které jsou jiné než ostatní, vyhýbají a mají z nich strach. A nejen ti sněhový. Herberta Nabe patřila k těm ženám, které neumí říci „ne“ a kterých si, podle jednoho spisovatele, tak cení v bandách lupičů, partách odsouzcenců a komunách petrohradských sociálních demokratů. Nic nenaznačovalo, že by smrt mohla Herbertu Nabe zastihnout jinou, než jakou byla po celý život. Ale rudá liška zasáhla i tady.

Herberta Nabe také byla tam, kam Markandia Petr přinesl své loutky. I ona byla spolu s ostatními jako omráčená, když Malý Petr ukázal loutku lišky. Ostatní však nedokázali odtrhnout oči od loutky, která vzbuzovala hrůzu, zatímco Herberta jako přikovaná sledovala Markandiu, jeho tvář a ruce, jako by ho nikdy v životě neviděla. Ta tvář jí v bledém světle připadala plná nevidaného ducha. Ne, to nebyl hoprat, nebyla to duše tanečnicka, co se odráželo ve tváři Malého Petra, ale jakási neobyčejná, mimořádná oddanost cíli, který znal jen on sám a který se jednou může stát cílem všech. Taková oddanost, již ženy občas postřehnou a která je přiměje opustit rodiny, muže i děti, zahodit vše a jít za

tím, z koho vyzaňuje. Herberta Nabe ztratila hlavu, jak se říká. Zamilovala se, poprvé v životě se sama zamilovala, a to je strašlivé a směšné, ostatně jí přece jen už bylo šedesát. I kdyby její láska dopadla sebešťastněji, přesto ji bude souzeno vědět, že nastane den, kdy ona bude muset odejít, její milý však zůstane. A když zůstane, dříve či později na ni zapomene, neboť taková jsou pravidla lásky. Láska nedokáže překročit brány hřbitova. Lhal by ten, kdo by tvrdil opak.

V lovu beze psů není žádná radost... pomyslel si Jeroným Kintana večer, mezitímco strkal hladké náboje do hlavně. Rozhodl se jít na to jinak. Obyčejné pochůzky po Sněhové, v naději, že lišku náhodou zahlédne, úspěch nepřinesly. Liška dost možná vyčítala, že se stala kořistí, a snažila se držet na opáčném konci Sněhové. Zatímco si Kintana zavazoval boty, zalitoval, že nemá spala. Litoval toho při výpravách na lišky celý život. Skutečně lišky však se psem lovit nelze. V tom pomůže jedině lidské srdce, citlivější než čich jakéhokoliv psa, a rozum, jenž lépe než lovecký pes dokáže lišce nadběhnout, zahradit jí cestu, zaútočit a srazit ji k zemi. Bude Markandiovo srdce dostatečně citlivé? Zdalipak nepodstatné maličkosti Markandiovi Petrovi neotupí rozum do onoho dne, kdy se objeví nová liška a Kintana bude už dávno hnit v černé zemi? Toť otázky, které Kintanovi dnem ani nocí nedopřávaly klid; zatímco se chystal na lov. Tentokrát se na to Jeroným Kintana chystal jít jinak.

Po onom dni, teď již dávno minulém, kdy Markandia Petr Sněhovou popudil svými loutkami, se do jeho srdce začal drát podivný neklid. Ne, lišky se nebál. Neklid se mu však zmltal v hrudi, nutil ho něco podniknout, a on přitom nevěděl co. Malý Petr celý zděšený cítil, jak zběsile běží čas, a on již dávno nevěděl, odkud se takový neklid bere. Ve snaze zastavit čas začal Markandia pít. Čert ví, kde bral peníze na kořalku a víno, ale takové nasávání by stěží unesla i kapsa toho nejmajetnějšího ze sněhovských. A to vzbuzovalo údiv, nicméně i hrůzu, neboť Markandia umíral před očima všech. Kromě toho se nepochopitelně změnilo chování Herberthy Nabe. Zpočátku se začala horlivě a až přehnaně parádit a lícit, aby se zalíbila mužům. A také se, to se ví, zalíbila. Ale teď všechny odmítala, což nikdy předtím nedělala. Kdo mohl vědět, že její ubohé srdce patřilo jedině Markandiovi Petrovi? Malý Petr o ni však ani pohledem nezavádl, jako ostatně ani o žádnou jinou. Zajímalo ho jedině pít. Staral se jen o kořalku. Kořalku, po níž mu fídlly vlasy a píchalo ho v kostech. Kořalku, která zastavovala čas. Sladkou jako rty milované dívky, opojnou jako její oči a vlasy, jako boky, které se jí pohupují při chůzi. Copak by někdo takovou milou vyměnil za náruč šedesátileté ženy? Copak by jí někdo vyměnil za... ach, nechme toho.

Lest, kterou Jeroným Kintana vymyslel, byl úsměv. Úsměv měl, podle jeho názoru, vyvést lišku z míry, přesvědčit ji, že Kintana ani zdaleka není ten, za koho jej liška má. Podle něj měl úsměv otupit její bdělost a opatrnost.

Jeroným Kintana si dal záležet na tom, aby z jeho obličeje zmizely starosti a napětí, aby se jeho čelo, zvrátně myšlenkami, vyhladilo. Trošku přivřel oči, ale jen to ještě úsměv úsměvem nedělá. Je třeba, aby se v koutcích objevily droboučké vrásky jako nitě, teprve tehdy se stanou očima usmívajícího se člověka. Jen pro ten úsměv se Kintana zvlášť pečlivě oholil, aby ani ten nejslabší voussek nezastínil lišce dojem z úsměvu. Potom Kintana pootevřel ústa a roztáhl rty tak, že se úsměv již dostavil: pásek bílých zubů ve štěrbině mezi rty, která (aby lépe vynikla ironie) byla trochu nakřivo – zdálo se, že se Kintana usmívá stěží víc než napůl úst. Když se Kintana prohlédl v zrcadle, byl se svým obličejem spokojen. Ani ten největší mistr voskových figurin by pro lov lišek nestvořil lepší úsměv, čišičí lidskou ledabylostí, lhosejností k celému světu, zastírající jakýkoliv bol v duši člověka, zastírající to, že vůbec nějakou duši má, avšak velmi koketně a hravě: jako by v tom těle být mohla, nebo taky nemusela. A právě proto bylo úsměv Jeronýma Kintany, třebaže s nádechem laskavé ironie, možno nazvat úsměvem oběšenice. Byl zrovna tak nepřírozený, a to přímo bilo do očí. Tady se Kintana nemohl hlouběji mýlit: rudá liška úsměvu, ať už je jaký chce, nerozumí. Úsměvy, to je věc lidí. Jeroným Kintana však přesto po tři noci procházel Sněhovou s úsměvem oběšenice na tváři, se ztuhlým úsměvem všech těch, kteří někdy přišli o hlavu nebo byli zastřeleni nebo probodnuti kordy či kopími nebo ubiti holemi či ukamenováni nebo upáleni na hranici nebo jim do krku nalili vřící olovo, které, zatímco chladlo, nabylo tvaru jejich žaludku a jícnu a tento tvar zůstal ležet v zemi po celé věky, kdy už se tělo i s úsměvem rozložilo. Třetí noc lovu byl silný mráz a Kintana pocítil, jak jeho úsměv začíná zatuhoval a hrozí, že mu na obličejí zůstane na celý život.

Kdo by dokázal vypovědět, co se odehrává v duši zamilovaného? A kdo by mohl popsat křeče v duši šedesátileté albinčky? To by dokázal jedině ten, kdo někdy pobýval ve veluvanském hájku a pozoroval ptáčky kalendáky.

Markandia Petr už byl téměř jako automat: jeho nohy se samy od sebe vydávaly tím směrem, kde se mohla nacházet kořalka, ruce se hýbaly samy od sebe, když bylo potřeba tu kořalku nalít do otupělého těla. Oči s rozšířenými zorničkami upíraly pohled do jednoho bodu a dokonce už ani nemrkaly, rty zmodraly a ztuhly, zůstávala mezi nimi jen štěrbiná široká tak akorát, aby se do ní vsunula láhev a kořalka tekla do úst. Zlé jazyky ve Sněhové prohlašovaly, že se prý liška Markandiovi mstí, že

to ona jej nutí takhle pít za to, jak se jí loutkami posmíval. Podle Kintanova názoru měly zlé jazyky tentokrát pravdu: na vině byla liška.

Markandia Petr se potuloval po okolí Sněhové, šel a šel, pak se obrátil a ztěžka si vykračoval zpátky, točil se na jednom místě, chodil v kruhu, nohy se mu bořily do podzimního bláta. Byl špinavý, šířil se z něj ohavný puch, hoprát, duše tanečnicka, jej dávno opustil: nevěděl, ani co je spánek, ani co je jídlo a všichni zloději mohli po Sněhové čenichat, jak jen libo.

Kamkoliv Markandia (nebo to, co z něj po dvou měsících zbylo) šel, všude jej následoval stín – Herberta Nabe. Ach, co zbývalo z naší krásné albinky?! Seschla, scvrkla se, její lehce namodralá kůže téměř zmodrala, ruce i nohy byly skoro jen kost, nos špičatý a vytrčený – pravá ježibaba. Čím by tak Markandiu okouzli! Ale nelze zapomenat, že ani z Malého Petra nezbyvalo kdo ví co. Dvě otrhané postavy bloudily Sněhovou. Jedna šla v čele, druhá za ní v závěsu. Jedna mlčky, druhá si šuškala slovíčka lásky, šeptem pěla ódy na lásku a milostné žalozpěvy. Jedna v duši hrobové ticho, druhá vichřici, která boří vědomí a vystavuje jej nanovo, strašlivě a chaoticky. Herberta Nabe, oběť požáru lásky, přišla o všechno. Kdykoliv se jí zdálo, že se na ni Markandia dívá, odhodila svůj otrhaný oděv, až před ním stála nahá, a pohybovala stehny, hubenými jako rybí hřbety, v naději, že se jí podaří Malého Petra svést. Ani před dětmi se nestyděla. Ale on ji neviděl, nevěděl ani to, že jej miluje, ani to, že jej všude následuje. A namouduši se zdálo, že Nabe z rudých očí proudí krev, když se dala do roztrpčeného pláče.

Jednou to muselo skončit.

„Co je to liška?“ uvažoval Jeroným Kintana. Co jsou lišky zač, odkud se berou? Víme, odkud se berou lidé, odkud se berou slepice a kočky, i psi, ptáci a rostliny. Víme o zemi, nebesích a nebeských tělesech. Ale o liškách nevíme nic. Je možné, že pocházejí z ohně, proto je také jejich kůže tak rudá. Ale je možné, že se rodí také ze tmy. Proč jinak by totiž v jejich očích byla taková temnota? Anebo jsou možná stvořeny ze zemských živlů? Kdo lišky přivádí na svět? Kdo?

Země zmrzla na kámen a liščí stopy po ránu nebyvaly nikde k vidění. Potom napadl první sníh, který vždy přináší tolik radosti a projasňuje duše. Ale toho roku se nikdo neradoval, neboť zrána bývalo všude ve sněhu spousta liščích stop. Avšak Kintanovo srdce se s příchodem sněhu zklidnilo. Cítil, že již zanedlouho lišku přemůže. Čerstvý sníh, ještě nenačichlý koufem a stále čistě bílý, jakoby svědčil o začátku něčeho nového, o změně. Pro Kintanu mohla jedinou změnu představovat liščina zkáza. A tak se uklidnil, soustředil se.

Herbertě Nabe se neznámo jak povedlo přivést si za měsíčné zimní noci Markandiu Petra domů. A není to ani nijak zvlášť důležité. Ať tak nebo tak, Malý Petr ležel v posteli Herberty Nabe, ve světle svíčky se stíny na zdech chvěly jako živé a sama Nabe seděla na podlaze u Markandiových nohou, ruce složené v klíně. Malý Petr sebou házel a cosi mumlal skrz spečené rty, popraskané a lehce krvácející. Herberta Nabe nerozuměla, co si mumlá, ale věděla, že se dožaduje kofalky. „Když mu nedám napít, zemře,“ přemýšlela Nabe. Ale nehnula se z místa. Úplně lhostejně pozorovala svého milého, jak se svíjí v mukách. Úplně lhostejně. Na ničem jí už nezáleželo, ani na rukách, které v křečích svíraly prostředradlo, ani na škubajících se nohách, ani na zakrvácených rtech jejího milého, ani na žlutém jazyku, do kterého se kousl, ale necítil to, ani na špinavém obličejí, zkrfiveném v bolestné grimase. „Když mu nedám kofalku, do rána zemře. Už tu nebude,“ nehybně přemýšlela Nabe. Ta myšlenka ji nerozrušila, nerozrušoval ji ani Markandiův osud. Ymkla se pružina, která ji nutila jít tam, kam šel i Markandia. Z těch dvou lidí bezpochyby budil větší děs ten, který netrpěl. Herberta Nabe. Ježibaba s bezbarvými vlasy. Ale byla to snad její vina?

Jeroným Kintana se rozhodl zahájit svou loveckou výpravu na tom místě, kde se liška objevila poprvé. Nyní věděl jistě, jak je třeba tu lišku ulovit. Bylo to až směšně prosté. O této měsíčné, jasné noci se Kintana do lišky vcítí, sám se stane liškou, bude uvažovat tak, jak by měla uvažovat ona, a půjde tam, kam by měla jít ona. K lišce se může dostatečně přiblížit zase jediné liška. Ulovit ji může jen ten, kdo si umí vlézt do liščí kůže, kdo se umí sám stát liškou. Jak je možné, že mu to nikdy dřív nedošlo? Kintana vylezl na kopec a posadil se do sněhu. „Jsem liška,“ řekl si.

Bylo to pozoruhodné. Kintana hbitě procházel takovými místy, kterých si dřív ani nevšímal. Prochodil celou Sněhovou, ale nohy jej nesly dál a dál. Přivřenými očima hleděl do dálky v naději, že spatří liščiny obrysy. Obešel Sněhovou ještě jednou a zachvátila jej jakási radost, cizí radost. Liščí radost. Kintanovi připadalo, že všechno záleží na něm, všechny má v hrsti, může si s lidmi, spícími v teplých chalupách, dělat co se mu zlíbí. „Jsem liška,“ říkal si Kintana. „Jsem liška.“ V jednom místě si náhodou všiml stínu, který vrhal na sníh. V jasném měsíčním svitu zfetelně viděl, že to byl liščí stín, se vším všudy, včetně ostrého čumáku a dvou vzpřímených uší.

Nohy Kintanu nesly k domu Herberty Nabe. Pohyboval se tiše, jak to umí jen zvířata. Plížil se tak, aby slabý vánek od domu Herberty Nabe vanul jeho směrem. Najednou ucítil další lišku. Vítr k němu přinesl její pach. Takový blízký a lákavý. Proplížil se kolem rohu a spatřil ji. Liška stála na

dvou tlapách. Předními se opírala o parapet, osvětleným oknem nahlížela dovnitř. Kintana ji viděl naprosto jasně. Vzpřímené uši, chladně se lesknoucí oči a nakrčený čenich. Náhle se liška otočila směrem ke Kintanovi a vycenila zuby. Kintanovi se zdálo, že se usmívá. On se také usmál. Dvě lišky se usmívaly ve sněhu u domu Herberty Nabe. Déle už čekat nemohl. Kintana pozvedl pušku. V tom okamžiku liška pochopila, že byla oklamána. Skokem se chtěla dát do běhu, ale bylo příliš pozdě. Ozval se výstřel a broky o váze šestiny unce lišku přibily do sněhu.

To, co následovalo, si Markandia Petr, známější pod přízviskem Malý Petr, proslulý sněhovský lovec lišek, po mnoha letech vybavoval, jako by se to odehrálo ve snu. Do chalupy vešel Jeroným Kintana, v jedné ruce pušku, v té druhé zabitou lišku. Postavil pušku do kouta, liškou mrštil na stůl a nožem ji rozřezal hrud'. Strčil dovnitř ruku a vytáhl srdce, obrostlé černými chlupy. Pak se znovu chopil nože a do toho srdce jej zarazil. Železo zaskřípalo, když narazilo na led.

O dalším životě Herberty Nabe ani Jeronýma Kintany se nedochovaly žádné zprávy, nejasný je osud dalších obyvatel Sněhové. Koneckonců toto vyprávění nebylo o nich. Byl to příběh o rudé lišce.

je možná stvořeny ... ?